

FASULYE KAPSÜL KURTLARI

Etiella zinckenella Tr. (Lepidoptera: Pyralidae)

Lampides boeticus (L.) (Lepidoptera: Lycanidae)

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Etiella zinckenella:

Ergini grimsi renkte küçük bir kelebeğdir. Kanat açıklığı 20–22 mm'dir. Ön kanatlar üzerinde, toraksa yakın kısımda uzunlamasına koyu sarı renkte bir şerit ve dış kenar boyunca ince beyaz bir şerit bulunur. Arka kanatlar daha açık gri renkte ve lekesizdir (**Şekil 92a,b**). Yumurtaları, şeffaf, beyaz renkte olup boyu 1 mm kadardır. Larvaların baş kısmı kahverengi, vücut yeşilimsi erguvani renkte ve vücut segmentleri üzerinde kahverengi çizgiler vardır (**Şekil 88c**). Olgun larvanın boyu 15 mm kadardır.

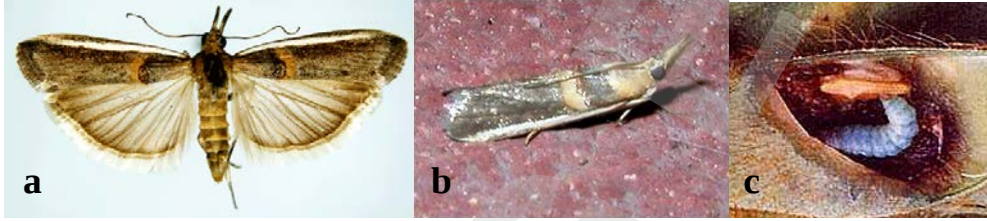
Larva dönemi 25°C de 12–14 gündür. Doğada larvalar nisandan eylüle kadar görülür. Gelişmesini tamamlayan larva kendini toprağa atarak 3–4 cm derinlikte pupa olur. Pupa yeşilimsi kahverengidir. Pupa süresi 9–10 gündür. Ekolojik koşullara göre yılda 2–3 döl verebilir. Kışı toprakta olgun larva veya prepupa halinde kokon içinde geçirir.

Lampides boeticus:

Erginlerin kanatlarının üst yüzeyi metalik mor renkte veya daha açık tonlarında, kanatların alt yüzeyi bej renginin tonlarında ve kanat açıklığı 28–30 mm’dir. Ön kanatlar lekesizdir. Arka kanatlardaki dış alan kenar çizgisinin alt ucunda 2 küçük siyah nokta ve bu noktalar arasından uzanan küçük, kuyruk şeklinde bir uzantı vardır. Vücut kahverengindedir (Şekil 93a,b). Yumurtaları 1 mm kadar olup, şeffaf beyazdır. Larvaları sarımsı-yeşilimsi ve kıvrıktır (Şekil 93c). Olgun larva yaklaşık 10 mm kadardır. Doğada erginleri haziran ayından eylüle kadar görmek mümkündür.

Çiçek tomurcuklarına bıraktığı yumurtalardan çıkan larvalar, ilk iki döneminde çiçeklerin anterleriyle beslenirler. 3. ve 4. dönem larvalar ise çiçek ve kapsüllerde beslenirler. Olgun larva kendini toprağa atarak, beyaz iplikçiklerden ördüğü kokon içinde pupa olur.

Her iki türde de dişiler yumurtalarını çoğunlukla konukçularının çiçek çanak yapraklarının alt yüzeyine, çok az da olsa kapsül yüzeyine ve çiçeklere tek tek bırakırlar. Yumurtalardan çıkan larvalar çiçekler veya kapsüller içine girerek, çiçek içindeki dişi ve erkek organları, kapsül içindeki yeşil taneleri yiyerek beslenirler.

Şekil 92. *Etiella zinckenella* ergini (a,b) ve larvası (b).

Şekil 93. *Lampides boeticus* ergini (a,b) ve larvası (c).

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Her iki türün zarar şekli, birbirine çok benzer. Larvaları çiçeklerde veya kapsüller içinde beslenerek zarar yaparlar. Hasar görmüş çiçeklerin kapsül bağlaması mümkün olmadığı gibi kapsül içine giren larva, tanelerin tümünü yediği için doğrudan ürüne yönelik bir zarar söz konusu olup zarar oranı %5-70’dir.

Ege, Trakya, Orta Anadolu, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki baklagil üretimi yapılan yerlerde yaygındır.

3. KONUKÇULARI

Baklagillerden fasulye, börülce ve mercimekte beslenirler.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI

E. zinckenella'nın larva parazitoitleri:

<i>Chelonus oculator</i> Panzer	(Hym.: Braconidae)
<i>Cardiochiles brachialis</i> Randoni	(Hym.: Braconidae)
<i>Diadegma oculeata</i> (Bridge)	(Hym.: Ichneumonidae)
<i>Sinophorus nigretellus</i> (Ths)	(Hym.: Ichneumonidae)
<i>Bathyplectes</i> sp.	(Hym.: Ichneumonidae)

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

Tarlada bitki artıklarının bırakılmaması, hasattan sonra derin sürüm yapılması ve ekim nöbeti zararlı popülasyonunu azaltıcı faktörlerdir.

5.2. Kimyasal Mücadele

Yeşil aksam ilaçlaması şeklinde uygulanır.

5.2.1. İlaçlama zamanı

Birinci ilaçlama çiçeklenme başlangıcında, kelebek uçuşları devam ediyorsa birinci ilaçlamadan 15 gün sonra ikinci uygulama yapılmalıdır.

5.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, hidrolik tarla pülverizatörü, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır.

5.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlamalar sabah erken saatlerde yapılmalıdır. Kullanılan ilacın etki durumuna göre kırmızıörümcek yönünden kontroller yapılmalı ve gerekirse önlem alınmalıdır. Bitkinin her tarafı ilaçla kaplanacak şekilde uygulama yapılır.